

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 25CoP/43/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2521201144
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 08. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Spálová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2021:2521201144.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľubica Spálová a sudcov: JUDr. Daniel Ilavský a JUDr. Peter Duman vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: L. F., nar. XX.XX.XXXX, adresa ako otec, v konaní zastúpené procesným opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany, dieťa rodičov - matky: C. R., nar. XX.XX.XXXX, adresa W. ulica XX/XXX, A., t. č. P. XXX, Q. - F. D., a otca: L. F., nar. XX.XX.XXXX, adresa F. XXX, t. č. v ÚVV Košice, zastúpeného advokátskou kanceláriou: Advokátska kancelária Lányiová, s.r.o., so sídlom Nám. sv. Michala 11, Hlohovec, za účasti otcovej sestry: V. F., nar. XX.XX.XXXX, adresa F. XXX, zastúpenej advokátskou kanceláriou: RIBÁR & PARTNERS, s.r.o., so sídlom Halenárska 18A, Trnava, o návrhu procesného opatrovníka na odovzdanie maloletého do osobnej starostlivosti matky neodkladným opatrením, na odvolanie otca a otcovej sestry proti uzneseniu Okresného súdu Piešťany z 23.06.2021, č. k. 13P/70/2021-36 - voči výroku II, a o návrhu otcovej sestry na zverenie maloletého do jej osobnej starostlivosti neodkladným opatrením, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku II mení tak, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietá.

II. Konanie o návrhu otcovej sestry na nariadenie neodkladného opatrenia zastavuje.

III. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov (prvoinštančného i odvolacieho) konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie ustanovil Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany na zastupovanie maloletého (výrok I) a nariadil neodkladné opatrenie, ktorým uložil otcovej sestre odovzdať maloletého matke (výrok II).

2. Vykonaným dokazovaním súd prvej inštancie zistil, že mal. L. pochádza z druhovského vzťahu rodičov a z tohto vzťahu pochádza aj mal. R.. nar. v roku XXXX. Rodičia maloletých nežijú v spoločnej domácnosti od apríla 2020, keď matka odišla od otca aj s maloletým R.. Maloletý L. sa po odchode matky prakticky zdržiaval v starostlivosti otcovej sestry V. F.. Je nespochybniteľné, že otec starostlivosť o neho nezabezpečoval. Matka aktuálne žije v spoločnej domácnosti s mal. R., starostlivosť o ktorého zabezpečuje v Q.. Rodičovské práva a povinnosti rodičov k maloletým deťom neboli upravené. Na Okresnom súde Piešťany sa na návrh otcovej sestry pod sp. zn. 13P/119/2020 koná vo veci zverenia mal. L. do jej náhradnej osobnej starostlivosti. Konanie je spojené s konaním vo veci úpravy rodičovských práv a povinností k obom maloletým, ktoré začala matka. Celkovú starostlivosť o mal. L. bez právneho titulu zabezpečuje sestra otca maloletého. Matka sa aj po ukončení spolupráce s CDR PN naďalej dožaduje kontaktu s mal. L., avšak podľa otcovej sestry je jej osobný alebo telefonický kontakt nie vždy možný pre odmietavý postoj maloletého voči matke, ako aj neurologické záchvaty vyvolané osobným kontaktom s matkou. Maloletému L., rovnako aj mal. R. je diagnostikovaná epilepsia. Matka začala spolupracovať s referátom poradensko-psychologických služieb v U. s cieľom posilnenia jej rodičovských kompetencií vo vzťahu k mal. L.. Matka má vytvorené vhodné podmienky pre zabezpečovanie starostlivosti o obe

mal. deti. Matka nemá informácie o aktuálnom zdravotnom stave maloletého. Z lekárskeho a iných správ vyplýva, že oblasť zdravotnej starostlivosti o mal. L. rieši otcova sestra. ÚPSVaR PN dňa 16.06.2021 vykonal za prítomnosti matky sociálne zisťovanie v Materskej škole F., no mal. L. sa v materskej škole nenachádzal. Matke sa opätovne nepodarilo prevziať si maloletého do svojej starostlivosti ani na adrese, kde sa mal zdržiavať. Príbuzní otca poukazujú na zdravotné problémy maloletého, ktoré by mali byť dôsledkom stresových situácií spôsobených matkou.

3. Uznesením Okresného súdu Piešťany zo 06.10.2020, č. k. 13P/119/2020-50, v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave zo 03.11.2020, č. k. 11CoP/58/2020-81, bol zamietnutý návrh V. F. na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým by bol mal. L. dočasne zverený do jej osobnej starostlivosti. V odôvodnení rozhodnutia Krajského súdu v Trnave sa o. i. uvádza, že zo spisu nevyplýva, že by ani jeden z rodičov nebol schopný postarať sa o maloletého, bolo zistené, že obaja rodičia majú vytvorené podmienky a sú schopní sa o dieťa postarať.

4. Prvoinštančný súd vec právne posúdil podľa § 2, § 23 ods. 1 a 2, § 360 ods. 2, a § 367 ods. 1 až 3 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), § 324 ods. 1, § 325 ods. 1, § 326 ods. 1, § 328 ods. 1, § 329 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a dospel k záveru, že v danom prípade sú splnené podmienky na nariadenie neodkladného opatrenia. Stotožnil sa s tvrdeniami uvedenými v návrhu procesného opatrovníka, že svojvoľné a nespolupracujúce konanie otcovej sestry je hrubým zásahom do rodičovských práv matky maloletého, a preto v záujme zdravého fyzického, psychického a sociálneho vývinu, otcovej sestre uložil povinnosť maloletého L. odovzdať do starostlivosti matky. Otcova sestra má maloletého vo svojej starostlivosti bez právneho titulu a keďže otec maloletého je vo väzbe, treba ho odovzdať do starostlivosti zákonného zástupcu - matky.

5. Otec sa proti uzneseniu v časti výroku II týkajúceho sa nariadeného neodkladného opatrenia odvolal a žiadal, aby ho odvolací súd v tomto rozsahu zrušil. Rodičia majú dve deti, okrem maloletého L. aj mal. R.. V spoločnej domácnosti nežijú od roku 2020, keď matka odišla aj s mal. R.. Mladšieho syna R. na odchod pripravovala, druhý syn L. o plánovanom odchode matky netušil. Matka detí od otca odišla z dôvodu, že si našla nového partnera. Matka viackrát opustila spoločnú domácnosť, pričom vždy nechala obe deti u starých rodičov. Mal. L. veľmi zle psychicky znášal, že jeho mama odišla bez neho, bol na ňu veľmi nahnevaný. Otec po jej odchode riadne zabezpečoval starostlivosť o syna. Po odchode matky ju otec pravidelne prosil, aby prišla s R., naplánoval opekačku, aby sa s mal. L. znova zblížila, to sa opakovalo asi päťkrát a vždy odmietla. Raz bol s oboma deťmi na čerešne, potom ich matke volal, aby prišla, že upečú čerešňový koláč, matka neprišla. Podobných situácií bolo veľmi veľa, nikdy neprišla, vždy sa vyhovárala, pretože jej vzťah s mal. L. jej bol ľahostajný. Matka so sebou zobrala všetky materiálne veci, ktoré boli kúpené zo spoločného úveru, pričom tento naďalej spláca iba otec. Otec ostal v komplikovanej finančnej aj emočnej situácii, ktorú však časom vyriešil, keď zabezpečil riadne bývanie pre obe svoje deti. Matka neustále každému tvrdí, že sa opakovane a dlhodobo domáhala mal. L. a zo strany otcovej sestry V. jej to nebolo umožnené. Skutočnosť je však taká, že pri každom telefonickom kontakte s matkou mal. L. utiekol a kričal, odmietal sa s ňou rozprávať, pričom toto jeho odmietanie matky si ona mylne vysvetľuje tak, že jej bolo bránene v kontakte so synom. Toto sa dialo od odchodu matky zo spoločnej domácnosti s otcom. Otcova sestra sa o mal. L. starala od jeho narodenia, keďže matka maloletého jeho výchovu a starostlivosť nezvládala. Mal. L. bol u otcovej sestry ako doma. Trávil tam takmer všetok svoj čas, a to aj v období, keď otec s matkou žili v spoločnej domácnosti. Mal. L. u otcovej sestry aj prespával. Riešila jeho ťažké zdravotné problémy, vždy mala na neho čas a on ju vždy veľmi ľúbil. Mal ju radšej ako vlastnú matku. Otcova sestra otca informovala o správaní matky počas stretnutia s mal. L. dňa 27.05.2021. Na stretnutie ho psychicky pripravila a po dlhom ubezpečovaní že nebude musieť u matky prespať, mal. L. s matkou odišiel. Matka si odmietla od otcovej sestry zobrať lieky, ktoré mal. L. musí pravidelne užívať, preto lieky podala priamo maloletému. Nasledujúce ráno ho matka priviezla do škôlky, pričom maloletého učiteľka oznámila otcovej sestre, že maloletý mal ponožky a slipy naruby, a že sa sťažoval, že je hladný. Celý deň bol utiahnutý, málo rozprával, pokakal sa. Napadnuté uznesenie absolútne nekopíruje záujem maloletého L.. Dňa 16.06.2021 malo dôjsť za prítomnosti dvoch pracovníčok kolízneho opatrovníka k odobratiu mal. L. zo starostlivosti otcovej sestry, pričom tieto pracovníčky úplne ignorovali fakt, že mal. L. k matke ísť nechce. Otec bol veľakrát účastný toho, keď sa mal. L. odmietal so svojou matkou stretnúť, keď sa nakoniec podvolil a s matkou odišiel, avšak len s príslubom, že ho matka na noc dovezie späť k tete V.. Súd prvej inštancie sa stotožnil s tvrdeniami uvedenými v návrhu procesného opatrovníka „že svojvoľné a nespolupracujúce konanie V. F. je hrubým zásahom do rodičovských práv matky mal. L.“, pričom sa pri tak závažnom zásahu

do práv maloletého dieťaťa (akým je vydanie napadnutého uznesenia, na základe ktorého má otcova sestra odovzdať mal. L. proti jeho vôli matke) vôbec nezaoberal tým, že matka o maloletého dlhodobo nejavila žiaden záujem, po opustení spoločnej domácnosti opustila i jeho samého, z ktorého dôvodu došlo k odcudzeniu medzi ňou a jej synom. Je pozoruhodné, že keď matka svojho syna v roku 2020 opustila, neprišiel nikto s tým, že vec treba riešiť, pretože dieťa patrí matke a nie tete, že sa vyše roka nikto nezaoberal tým, že matka si vôbec neplní svoje rodičovské povinnosti, práve naopak, že svoje povinnosti zanedbáva. Maloletý L. svoju matku odmieta, dlhodobo sa k nemu totiž ako matka nechovala. Naopak otcova sestra mu matku nahradila, a to napriek tomu, že ju k tomu neoprávňovalo a neoprávňuje žiadne rozhodnutie. L. svoju tetu ľúbi, poskytuje mu totiž už roky domov, lásku, výchovu, pocit domova a bezpečia. Vo veci bolo nariadené znalecké dokazovanie, ktoré ukáže, aký je skutočný vzťah matky a mal. L. a či je v jeho záujme, aby bol zverený do jej osobnej starostlivosti.

6. Odvolanie proti uzneseniu v časti výroku II týkajúceho sa nariadeného neodkladného opatrenia podala aj otcova sestra a žiadala, aby ho odvolací súd v tomto rozsahu zrušil. Citové väzby mal. L. k jeho matke sú výrazne narušené a maloletý matku odmieta. Stresové situácie vyvolané matkou sa prejavujú zhoršením jeho zdravotného stavu, niekedy až záchvatmi. Nápravu týchto vzťahov je však možné dosiahnuť jedine pod odborným psychologickým dohľadom a v postupných krokoch. Doterajší postup procesného opatrovníka spočívajúci o. i. v konkrétnych konfliktných situáciách v domácnosti, kde maloletý momentálne žije, za prítomnosti jeho pracovníčok a matky, ako aj v adresovaní vyššie uvedeného návrhu príslušnému súdu, sú v rozpore s uvedenou metódou. Odkázala na uznesenie Krajského súdu v Trnave z 28.06.2021, č. k. 25CoP/32/2021-70, potvrdzujúce matkou napadnuté uznesenie Okresného súdu Piešťany z 27.05.2021, č. k. 6P/45/2021-25, ktorým zamietol návrh matky na zverenie maloletých detí (mal. L. a mal. R.) do osobnej starostlivosti neodkladným opatrením. Krajský súd matkou uvedené dôvody - ktoré sú de facto totožné s dôvodmi opísanými v návrhu ÚPSVaR Piešťany v tomto konaní - nepovažoval za také, ktoré by opodstatňovali rozhodnúť neodkladným opatrením. ÚPSVaR Piešťany ako aj súd prvej inštancie opomínajú podstatnú skutočnosť, a to do akej miery samotná matka zapríčinila súčasný stav. Súčasný vzťah mal. L. k matke a jeho odmietanie matky sú následkom jeho opustenia matkou v apríli 2020, obzvlášť zosilnené tým, že matka opustila spoločnú domácnosť aj mal. L., hoci mladšieho R. vzala so sebou. Korene narušenia súrodeneckých väzieb preto nemožno hľadať v prístupe otcovej sestry a jej príbuzných, ale v prvotnom konaní matky. Tým sa nesleduje sankcionovanie matky, ale ozrejenie kontextu prejavov maloletého voči svojej matke a potreba, aby bol záujem mal. L. v tomto smere náležite zohľadnený. Stresujúce vnímanie matky u mal. L. nateraz objektívne bráni výkonu uznesenia, a teda jeho odovzdaniu matke. Maloletý si za pomerne dlhé obdobie (aj v dôsledku nedostatočného záujmu zo strany matky) vytvoril natoľko pevné puto k rodine otcovej sestry, že jeho odovzdanie do inej domácnosti by pre neho mohlo znamenať intenzívne stresové vypätie, čo môže viesť až k vážnemu zhoršeniu zdravotného stavu. Zohľadňujúcimi kritériami pri posudzovaní najlepšieho záujmu dieťaťa sú najmä úroveň starostlivosti o dieťa, bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, ochrana dôstojnosti, ako aj jeho duševného, telesného a citového vývinu. Ako vyplýva aj z výpovedí svedkov, mal. L. sa v domácnosti u svojej tety cíti dobre a bezpečne, toto miesto je pre neho útočiskom pred nepriemnými okolnosťami (miesto v skrini v jeho detskej izbe, kde sa môže schovať). Je ťažko pochopiteľné, prečo procesný opatrovník postupuje tak, že sa dožaduje okamžitej zmeny pomerov u mal. L.. Procesný opatrovník má vedomosť o konaní 25CoP/32/2021 a taktiež ma vedomosť o obsahu spisu 13P/119/2020. Z uvedeného spisu je zrejmé, že otcova sestra podala návrh na zverenie do svojej starostlivosti až dňa 10.09.2020, a to z dôvodu komplikácie riešenia každodenných situácií s maloletým (vodenie do škôlky, k lekárovi atď.) Matka až odstupom niekoľkých mesiacov od podania návrhu podala vlastný návrh na zverenie do svojej starostlivosti, t. j. vyše roka nemala záujem domôcť sa svojich práv. Procesný opatrovník ma preto vedomosť, že maloletý od začiatku roka 2020 je v starostlivosti svojej babky a tety, a že matka ho opustila a požiadala o úpravu styku až takmer po jednom roku. Vzhľadom na vyššie uvedené a osobité okolnosti tohto prípadu takýto postup nemôže byť v súlade so záujmami maloletého. Procesný opatrovník má vedomosť že v konaní 13P/119/2020 sú už prietahy, že je tam ustanovený znalec, že prebiehalo už aj konanie 25CoP/32/2021, napriek tomu inicioval ďalšie osobité podanie a zámerne súd neinformoval už o zistených situáciách, ale predostrel úmyselne súdu svoj aktuálny pohľad na vec. Osobitne nepochopiteľný je postup vedúcej úradu a pracovníčky úradu, ktoré odporučili otcovej sestře nevydať maloletého matke. Procesný opatrovník nepostupoval pri jednotlivých krokoch tak, aby tým zohľadnil najlepší záujem mal. L. a zároveň nekonal tak, ako mu ukladá § 6 zákona č. 305/2005 Z. z. Práve naopak, pri terénnej činnosti ho vystavil stresujúcim okolnostiam (záznam o tom, ako chcel pred matkou a sociálnymi pracovníčkami utiecť resp. sa skryť) a návrhom na vydanie neodkladného

opatrenia - odovzdanie maloletého matke - môže v konečnom dôsledku spôsobiť pre neho rovnako traumatizujúcu situáciu. Jeho úlohou je len zistiť faktický stav a nie vykrikovať, že dieťa patrí matke; o tom rozhoduje súd. V danom prípade mal vedomosť, že nenastala zmena pomerov, a že naďalej pretrvávajú faktický stav osobnej starostlivosti babky a tety o dieťa, ktorý zistili osobnou návštevou v roku 2020. Zistenia v návrhu z 18.06.2021 nezodpovedajú zisteným, objektívnym skutočnostiam majúcim povahu zmeniť stav, ktorý zistili. Otcova sestra ďalšou odvolacou námietkou upozornila na porušenie práva na spravodlivý proces a práva na zákonného sudcu. Na Okresnom súde Piešťany prebieha spojené konanie pod spisovou zn. 13P/119/2020 vo veci návrhu matky na úpravu práv a povinností k mal. L. a mal. R. a o návrhu otcovej sestry o zverenie mal. L. do náhradnej osobnej starostlivosti. Do spojenia prebiehali o maloletom L. dve samotné konania. V uvedenom spojenom konaní sa teda rozhoduje ohľadom starostlivosti maloletého L., pričom obsahom spisu sú rozhodné skutočnosti a zistenia. Napriek tomu súd prvej inštancie konal osobitne o úprave práv a povinností k maloletému v konaní 6P/45/2021 a 13P/70/2021, a to vždy izolované, samostatne. Uvedeným postupom tak vždy dochádzalo k zmene zákonného sudcu, ale predovšetkým vždy k popretiu práva na spravodlivý proces, kedy súd vždy vychádzal len z podania na nariadenie neodkladného opatrenia bez zohľadnenia relevantných zistení najmä z konania 13P/119/2020, ktoré z dôvodu vedenia konania pod samotnou spisovou značkou nemusel súd brať do úvahy. Otcova sestra tiež upozornila na materiálnu nemožnosť vykonania neodkladného opatrenia. O maloletého sa stará jeho babka spolu s tetou maloletého, keďže všetci spolu bývajú v spoločnej domácnosti babky. O tomto má vedomosť aj procesný opatrovník, keďže podnikol matku k podaniu oznámenia na políciu práve na babku s odôvodnením, že odmieta vydať maloletého.

7. Súčasťou odvolania otcovej sestry bol aj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým by sa maloletý L. zveril do osobnej starostlivosti otcovej sestry na čas do skončenia konania vo veci samej. V danom prípade je podľa otcovej sestry potreba rýchlo a dočasne upraviť pomery účastníkov odôvodnená obavou z ohrozenia zdravotného stavu maloletého, ktorý z dôvodu možného odlúčenia z prostredia, v ktorom sa nachádza, prežíva neustály strach, že ho mama odvedie. Z daného hlbokého prežívania strachu maloletý dostáva záchvaty, v prípade výskytu ktorých je potrebné maloletému zabezpečiť lekársku starostlivosť. Na účely ochrany zdravia maloletého treba zabezpečiť harmonický a citlivý prístup rodičov k maloletému, ktorý ale nejavia o riešenie daného problému záujem. Vzhľadom na existenciu pretrvávajúcej nezhody vznikajú hraničné situácie, že maloletý počas stretnutia s matkou dostane záchvaty z dôvodu strachu, že ho zoberie.

8. Matka sa k odvolaniam otca a otcovej sestry vyjadrila tak, že napadnuté uznesenie je správne. K jej odchodu so spoločnej domácnosti došlo pre správanie otca, ktorý požíval alkohol a ublížil jej. Aby mal. nebol svedkom nevhodného správania otca, stará matka (matka otca) začala brávať mal. L. do svojej domácnosti, čo matka v dobrej viere umožňovala. Keď sa v apríli 2020 vyjadrila, že opúšťa spoločnú domácnosť s otcom, mal. L. bol práve u otcovej sestry a starej matky a matka ich požiadala, by maloletého priviezli po víkendy do A., kde matka vtedy bývala, čo však neurobili. Keď mal. L. po jej odchode dostal záchvat, matka sa dožadovala návštevy v nemocnici, ale otec jej tvrdil, že bol podpísať „papiere“ a že matku za maloletým aj tak nepustia z dôvodu pandémie. Po návrate z týždňovej hospitalizácie zostal maloletý opäť v domácnosti otcovej sestry. Matka otcovu rodinu už predtým žiadala, aby jej maloletého priniesli z nemocnice, čo odmietli kvôli pandémie. Matka si myslí, že prchkejšia povaha maloletého a jeho intenzívne prežívanie rozpadu vzťahu rodičov by mohlo byť spúšťačom prípadného záchvatu maloletého. Obava o zdravie vlastného syna bola a je hlavným dôvodom, prečo svojím návrhom nežiadala o okamžité odovzdanie maloletého do svojej starostlivosti. Na stretnutí s kolíznymi pracovníčkami a otcom v septembri 2020 matka uviedla, že daný stav (maloletý v domácnosti otcovej sestry) nastal z obavy matky z možných záchvatov maloletého, ale nie z dôvodu jej nezáujmu. Matka viackrát u maloletého zisťovala, či pôjde s ňou do Q., kde teraz býva s mal. R.. Maloletý L. sa však odpovedi vyhýbal alebo nevedel zdôvodniť, prečo k nej nechce ísť. Ak si maloletý zvykol na domácnosť otcovej sestry a starej matky, je logické, že si maloletý odmieta zvykať na iné prostredie, než to, ktoré od malička pozná. Matka popiera tvrdenia o svojom dlhodobom nezáujme o maloletého, ako aj o tom, že má dostávať záchvaty kvôli nej. Dňa 16.06.2021 sa matka v sprievode pracovníčok procesného opatrovníka dostavila do materskej školy, kde sa ale maloletý nenachádzal. Presunuli sa preto k domu otcovej sestry, kde sa stará matka po ich príchode zamkla s maloletým do izby a k maloletému sa matka preto nedostala. Otcova rodina verbálne útočila na matku, ako aj na pracovníčky procesného opatrovníka. Z tohto dôvodu opustili domácnosť otcovej sestry bez maloletého.

9. Procesný opatrovník sa k doručeným odvolaniam otca a otcovej sestry nevyjadril.

10. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok; ďalej len „CSP“), po zistení, že odvolania boli podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenými subjektmi - účastníkmi, v ktorých neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa [§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d) CSP], po skonštatovaní, že podané odvolania majú zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolatelia podľa obsahu podania (§ 124 ods. 1 CSP) použili zákonom prípustné odvolacie dôvody [§ 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP a § 62 ods. 1 CMP], preskúmal rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolaní (§ 66 CMP), s prihliadnutím na prípadné vady konania iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré ale nezistil (§ 67 CMP), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 CMP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolania sú dôvodné, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre zrušenie uznesenia súdu prvej inštancie v napadnutej časti (§ 387 ods. 1 CSP).

11. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu s poukazom na skutočnosti vyplývajúce z obsahu spisu, odôvodnenie preskúmaného uznesenia i argumenty odvolateľov bolo posúdiť, či súd prvej inštancie správne uzavrel, že pomery účastníkov je nevyhnutné upraviť neodkladným opatrením.

12. Procesný opatrovník podaním označeným ako „podnet“ na nariadenie neodkladného opatrenia sledoval cieľ uložiť povinnosť otcovej sestre odovzdať maloletého do osobnej starostlivosti matky. Procesným opatrovníkom je v danej veci úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, ktorý má podľa § 73 ods. 2 písm. d) bod 1 zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov právomoc podávať na súd návrhy na nariadenie neodkladného opatrenia podľa § 360 až 369 CMP. Uvedené podanie procesného opatrovníka, ktorý už inak vystupuje ako procesný opatrovník maloletého v súvisiacom konaní vo veci samej (vedenej na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 13P/119/2020), posúdil preto odvolací súd podľa svojho obsahu (§ 124 ods. 1 CSP) ako návrh na nariadenie neodkladného opatrenia podľa § 367 ods. 1 CMP. Návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia s takýmto obsahom zodpovedá aj skutkový stav, ktorý mal súd prvej inštancie na účely konania o neodkladnom opatrení za osvedčený a z ktorého vyplýva, že od apríla 2020, keď matka opustila spoločnú domácnosť s otcom, zostal maloletý L. v starostlivosti otca, ktorému vypomáhala jeho sestra a jeho matka. V súčasnosti je otec vo väzbe a o maloletého sa stará otcov sestra. Odvolací súd v tomto rozsahu preberá skutkové zistenia prvoinštančného súdu a zdôrazňuje, že pritom vychádzal zo stavu v čase vydania napadnutého uznesenia, pretože mu to ukladá § 329 ods. 2 CSP. Tvrdenia viažuce sa k neskoršiemu obdobiu, ktoré predniesla predovšetkým matka vo svojom vyjadrení k odvolaniam, tak nemôžu pri preskúmaní správnosti napadnutého uznesenia zohrať žiadnu úlohu.

13. Zákonná úprava konania o neodkladných opatreniach (§ 324 a nasl. CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP), vyžaduje na nariadenie neodkladného opatrenia ako formy procesnej ochrany v konaniach súdu o starostlivosti o maloletých zásadne potrebu bezodkladne upraviť pomery účastníkov (§ 325 ods. 1). Táto požiadavka platí rovnako aj pre neodkladné opatrenia vo veciach starostlivosti súdu o maloletých (§ 325 ods. 1 CSP a § 367 ods. 1 CMP). Osobitnej povahy tohto procesného inštitútu zodpovedá zjednodušený a zrýchlený procesný postup súdu pri rozhodovaní o návrhu na jeho nariadenie. Súd spravidla rozhodne bez výsluchu a vyjadrenia účastníkov a bez nariadenia pojednávania. Žiadne dokazovanie v zmysle § 185 a nasl. CSP súd nevykonáva (a pre krátkosť času ani zvyčajne nemôže) a pri rozhodovaní vychádza z obsahu návrhu a zo skutočností, ktoré boli hodnoverne osvedčené (§ 326 ods. 1 CSP).

14. Základnými predpokladmi pre nariadenie neodkladného opatrenia, ktoré súd musí skúmať, je teda hodnoverné osvedčenie existencie právneho vzťahu medzi účastníkmi a skutočností odôvodňujúcich potrebu neodkladnej úpravy pomerov, že neodkladným opatrením, pokiaľ bude mať dočasný charakter, nebude vytvorený nenávratný stav, že právne účinky neodkladného opatrenia neobmedzia účastníkov neprímeraným spôsobom a nad nevyhnutný rozsah.

15. Súd prvej inštancie nariadil na základe návrhu procesného opatrovníka neodkladné opatrenie z dôvodu, že boli splnené podmienky podľa § 325 ods. 1 CSP, pretože mal za osvedčenú potrebu dočasnej úpravy pomerov medzi účastníkmi. Odvolací súd však musí dať za pravdu otcovi a otcovej sestre, že súd prvej inštancie sa nedostatočne zaoberal kritériami dôležitými pre rozhodnutie o tom, komu sa má

maloletý odovzdať do starostlivosti, pretože nevenoval takmer žiadnu pozornosť posudzovaniu záujmu maloletého. Odôvodnenie napadnutého uznesenia neobsahuje ani vysvetlenie okolností, ktoré súd prvej inštancie považoval za opodstatňujúce bezodkladný zásah súdu do pomerov účastníkov.

16. Na účely vyhodnotenia správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd v tejto súvislosti prihliadol na skutočnosť, že na Okresnom súde Piešťany sa pod sp. zn. 13P/119/2020 vedie konanie o úpravu rodičovských práv a povinností k maloletému a o jeho zverenie do náhradnej osobnej starostlivosti, v ktorom bolo v tejto súvislosti nariadené znalecké dokazovanie. Keďže ide o konanie vo veciach starostlivosti o maloletých [§ 111 písm. b) CMP], jeho cieľom je dospieť k takému rozhodnutiu, ktoré vychádza z dôkladne zisteného skutočného stavu podporeného výsledkami riadne vykonaného dokazovania. Naopak, účelom konania o neodkladnom opatrení je posúdiť potrebu zasiahnuť do pomerov účastníkov v zásade ešte pred vydaním rozhodnutia vo veci samej, v tomto prípade rozhodnutia, ktorým sa záväzným spôsobom upravujú práva k maloletému.

17. Odvolací súd procesným opatrovníkom uvedené dôvody nepovažuje za také, ktoré by opodstatňovali predbežným spôsobom v podobe neodkladného opatrenia rozhodnúť o tom, čo má byť de facto výsledkom konania vo veci samej. Prednesené dôvody na odovzdanie maloletého do osobnej starostlivosti matky nedosahujú takú intenzitu, aby vyžadovali takýto zásah súdu.

18. Odvolací súd považuje za rozhodujúce skutkové okolnosti, ktoré súviseli so starostlivosťou o maloletého po odchode matky zo spoločnej domácnosti s otcom v apríli 2020. Matka vo vyjadrení k odvolaniam uvádza, že po jej odchode sa stalo, že mal. L. dostal záchvat a bol hospitalizovaný. Do nemocnice s ním išla z dôvodu pandémie V. F.. Maloletý sa vrátil z nemocnice do domácnosti starej matky z otcovej strany, ktorí matke hovorili, že maloletý je na matku nahneváný. Matka očakávala, že maloletého jej po víkende privedú do A.. Maloletý sa ale naďalej nachádzal u otcovej sestry a starej matky z otcovej strany. Zo spisu tun. súdu 11P/58/2020 je odvolaciemu súdu známe, že otcova sestra komunikovala s nemocnicou a lekármi v súvislosti s mal. L., bola poučená o jeho zdravotnom stave a spôsobe liečby záchvatov, ktorými trpí. Je tiež zrejmé, že otcova sestra a stará matka maloletého z otcovej strany zabezpečovali aj dochádzku maloletého do materskej školy. Skutočnosť, že otec maloletých je od 08.05.2021 obmedzený na osobnej slobode, nemá na starostlivosť o maloletého žiadny zásadný vplyv. Zjavne sa mu tak znemožňuje starostlivosť o maloletého, no o maloletého sa nepochybne starala otcova sestra s rodinou, s ktorou má maloletý od malička vytvorený vrúcny citový vzťah a ktorá mu zabezpečuje potrebné zázemie a zdravotnú starostlivosť. To, že na toto prostredie je maloletý zvyknutý, potvrdila aj matka vo vyjadrení k odvolaniu. Odvolací súd mal za dostatočne osvedčené tvrdenie, že maloletý odmieta ísť k matke a sám verbalizoval túžbu zotrvať v prostredí, kde žije, spolu s otcovou sestrou a jej rodinou. Nič nenaznačuje, že by mal záujem odísť s matkou do úplne nového prostredia, v ktorom sa doposiaľ ani nenachádzal. Samotná skutočnosť, že otec sa nedávno ocitol vo väzbe, sa teda starostlivosti o tohto maloletého nijako nedotkla a nie je takou zmenou okolností, ktorá by bola rozhodná. Naopak matka sa o maloletého od času, keď opustila spoločnú domácnosť s otcom (pred 1,5 rokom), zaujímalá podľa tvrdení otca len sporadicky. Matka síce s týmto tvrdením vo svojom vyjadrení k odvolaniam nesúhlasila, no ani z jej tvrdení nevyplýva, že by vyvíjala dostatočnú snahu o osobný kontakt s maloletým. Do nemocnice, v ktorej sa maloletý ocitol po tom, čo opustila spoločnú domácnosť, sa nedostavila spoliehajúc sa na tvrdenia otca, že ju k maloletému nepustia z dôvodu pandémie. Zároveň však uvádza, že otec bol v nemocnici podpísať „papiere“ a po hospitalizácii maloletého odviezla otcova rodina. Takisto sa v tom čase spoliehala na to, že maloletého jej po víkende, ktorý trávil bežne u otcovej sestry a jej rodiny, jej prinesú do A., no keď sa tak nestalo, sama sa poňho nevybrala, hoci je majiteľkou osobného motorového vozidla. Matka svoj prístup odôvodňuje tým, že nemala v úmysle privodiť svojou prítomnosťou situáciu, ktorá by u maloletého spôsobila ďalší záchvat. Vo výsledku to však znamená, že sa (prinajmenšom) v danom čase zmierila s tým, že o maloletého sa nebude starať ona. To, že sa tento stav zakonzervoval, preto nemožno len tak jednoznačne pričítať otcovej sestry a jeho rodine. Matka sa o maloletého zaujímalá najčastejšie telefonicky, o osobné stretávanie nejavila intenzívny záujem. Incident, ktorý sa udial v júni 2021, keď si po maloletého prišla, je podľa zistení súdu prvej inštancie ojedinelým dôkazom toho, ako sa matka domáhala vydania maloletého priamo v mieste, kde sa maloletý doposiaľ dlhodobo zdržiaval.

19. Matka namietala, že otcova sestra a jej rodina jej neumožňujú pravidelný styk s maloletým L. a že nie vždy má o ňom dostatočné informácie. Zo spisu však nemožno vyvodiť, do akej miery je táto situácia dôsledkom zdravotného stavu maloletého L., ktorý trpí na stavy strachu a epileptické záchvaty.

Matka síce tvrdí, že keď je maloletý u nej, záchvaty nemal. Matka ale pripustila, že prchkejšia povaha maloletého a jeho intenzívne prežívanie rozpadu vzťahu rodičov by mohlo byť spúšťačom prípadného záchvatu maloletého. Práve preto sa maloletý často nachádzal v domácnosti otcovej sestry, a to aj v čase, keď rodičia ešte spolu žili. Odvolací súd v tejto súvislosti nemôže odhliadnuť od skutočnosti, že vo veci samej, ktorá sa týka aj úpravy rodičovských práv a povinností k mal. L., teda aj otázky starostlivosti oňho, sa aktuálne vykonáva znalecké dokazovanie znalcom z odboru psychológia. Problematickosť vzťahu s maloletým L. potvrdzuje aj sama matka, keďže sa vyjadrila, že je ochotná sa podriadiť psychologickému poradenstvu s cieľom sceliť vzťah medzi ňou a maloletým.

20. Odvolací súd nepopiera, že matka, ktorá nebola pozbavená rodičovských práv a ani jej neboli obmedzené, má v zásade právo sa o svoje dieťa starať. Súd ale musí pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností vždy prihliadnuť na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia (§ 24 ods. 4 z. č. 36/2005 Z. z.). Záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi (článok 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa). Pojem najlepší záujem dieťaťa je komplexný a jeho konkrétna aplikácia závisí od okolností a individuálnej situácie dieťaťa. Štát a jeho orgány sú povinné nielen rešpektovať, ale aj vykonávať právo dieťaťa na posúdenie a uplatňovanie jeho najlepšieho záujmu. To znamená povinnosť v každej etape prijímať a realizovať všetky potrebné opatrenia a postupovať tak, ako je to potrebné pre výkon tohto práva dieťaťa.

21. Odvolací súd preto zdôrazňuje, že záujem maloletého je na prvom mieste. Z vyššie uvedených skutkových okolností vyplýva, že citové väzby maloletého L. k matke sú narušené a ich náprava sa má dosiahnuť psychologickým poradenstvom. Čo sa týka väzieb mal. L. a R., tieto sa zjavne narušili v dôsledku ich odlúčenia ešte v apríli 2020, no okrem toho, že z podaní účastníkov ani z návrhu procesného opatrovníka na nariadenie neodkladného opatrenia nevyplýva, že by sa dožadovali trávenia spoločného času, upevňovanie súrodeneckých väzieb nemôže byť nadradené potrebe chrániť zdravie maloletého. Zároveň z ničoho nevyplýva, že by maloletý L. mal problematické citové väzby s otcovou sestrou a jej rodinou. Na vývinové potreby maloletého nateraz dostatočne dbá práve otcova sestra a jej rodina, u ktorých sa maloletý zdržiava a ktorí mu zabezpečujú zdravotnú starostlivosť a návštevu materskej školy. Výchovné prostredie, v ktorom sa mal. L. nachádza, je stabilné a nič nenaznačuje, že by sa malo do skončenia konania vo veci samej zmeniť spôsobom, ktorý by bol v neprospech maloletého. Prvoinštančný súd nezistil, netvrdila to ani matka a ani to nevyšlo najavo v odvolacom konaní, že by starostlivosť o maloletého L. bola zanedbaná, v dôsledku čoho by bol jeho život, zdravie a priaznivý vývoj vážne ohrozený alebo narušený. Práve naopak, život maloletého možno v súčasnosti považovať za usporiadaný a vzhľadom na jeho zdravotné ťažkosti sa odvolaciemu súdu javí ako vhodné a v záujme maloletého zachovať aktuálny stav. Pokiaľ aj matka, ktorá má svoje dieťa poznať najlepšie, uznáva, že v dôsledku intenzívneho prežívania môže náhla zmena prostredia, v ktorom maloletý vyrastá, vyvolať u maloletého záchvaty, na ktoré sa lieči, je totiž dôvodná obava, že náhla zmena status quo, bez predchádzajúcej aj odbornej prípravy mal., môže viesť k ohrozeniu najlepších záujmov dieťaťa.

22. Všetky vyššie uvedené dôvody vylučujú naliehavú potrebu upraviť pomery účastníkov neodkladným opatrením, v dôsledku čoho nie sú splnené podmienky na vyhovie návrhu procesného opatrovníka.

23. Odvolací súd zdôrazňuje, že v konaní o neodkladnom opatrení sa skutkový stav zisťuje len v obmedzenej miere, najčastejšie na základe tvrdení jedného z účastníkov, a neskôr sa môže ukázať, že nezodpovedá skutočnému stavu, čo sa musí nevyhnutne prejavíť na výsledku konania vo veci samej. V danom prípade ide o konanie vedené na prvoinštančnom súde pod sp. zn. 13P/119/2020, v ktorej je na 06.09.2021 nariadené pojednávanie s cieľom vyhodnotiť znalecké dokazovanie na účely zistenia možností osobnej starostlivosti o maloletého.

24. Odvolaciemu súdu je známe aj to, že na prvoinštančnom súde sa pod sp. zn. 13em/2/2021 vedie konanie o výkon rozhodnutia - výroku II napadnutého uznesenia, no k splneniu ním uloženej povinnosti doposiaľ nedošlo, čo znamená, že maloletý je naďalej v osobnej starostlivosti otcovej sestry.

25. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy odvolací súd zastáva názor, že neexistovali dôvody na nariadenie neodkladného opatrenia podľa § 325 ods. 1 CSP, čo znamená, že prvoinštančný súd pochybil,

keď neodkladné opatrenie nariadil. Odvolací súd preto napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. d) CSP zrušil (výrok I).

26. Nemožno vyhovieť ani návrhu otcovej sestry na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým by sa maloletý zveril do jej osobnej starostlivosti na čas do skončenia konania vo veci samej, pretože nie sú splnené podmienky, aby odvolací súd (v zmysle § 362 CMP) o tomto návrhu meritórne rozhodoval.

27. Odvolaciemu súdu je z veci so sp. zn. 11CoP/58/2020 známe, že otcova sestra podala ešte v roku návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhala, aby súd dočasne zveril maloletého L. do jej osobnej starostlivosti na čas do skončenia konania vo veci samej s tým, že styk rodičov s maloletým dieťaťom sa uskutoční po vzájomnej dohode jednotlivých rodičov s ňou. Svoj návrh odôvodnila v podstate tým, že zdravotný stav maloletého je ohrozený z dôvodu strachu, že matka ho odvedie z prostredia, v ktorom sa nachádza, pretože maloletý na takéto situácie reaguje záchvatmi. Okresný súd Piešťany uznesením zo 06.10.2020, č. k. 13P/119/2020-50, tento návrh zamietol a odvolací súd toto rozhodnutie svojím uznesením z 03.11.2020, č. k. 11CoP/58/2020 - 81 potvrdil.

28. Aj odvolací súd je podľa § 161 ods. 1 CSP povinný v odvolacom konaní skúmať podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“). Medzi tieto patrí aj to, či rozhodnutiu vo veci nebráni prekážka *res iudicata*. O taký prípad ide, ak sa o veci právoplatne rozhodlo, pretože vtedy vec nemožno prejednávať a rozhodovať znova (§ 230 CSP). V kontexte neodkladných opatrení toto pravidlo neplatí iba ak bol návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietnutý a došlo k zmene skutkových okolností významných pre rozhodnutie (§ 329 ods. 3 CSP). Naopak, ak nedošlo k takejto kvalitatívnej zmene skutkových okolností, rozhodnutiu o návrhu bude brániť prekážka *res iudicata*.

29. Návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorý otcova sestra predniesla spolu s odvolaním proti napadnutému uzneseniu, bol odôvodnený tým, že v danom prípade je potreba rýchlo a dočasne upraviť pomery účastníkov konania opodstatnená obavou z ohrozenia zdravotného stavu maloletého, ktorý z dôvodu možného odlúčenia z prostredia, v ktorom sa nachádza, prežíva neustály strach, že ho matka odvedie. Z daného hlbokého prežívania strachu maloletý dostáva záchvaty, v prípade výskytu ktorých je potrebné maloletému zabezpečiť lekársku starostlivosť. Pre zabezpečenie ochrany zdravia maloletého je potrebné zabezpečiť harmonický a citlivý prístup rodičov k maloletému, ktorý ale nejavia o riešenie daného problému záujem.

30. Z vyššie uvedeného vyplýva, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia neobsahuje žiadne nové okolnosti, ktoré by mohli zakladať tzv. zmenu skutočností významných pre rozhodnutie v zmysle § 329 ods. 1 CSP. Odôvodnenie návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia je takmer totožné so skorším návrhom otcovej sestry, ktorý bol právoplatne zamietnutý. Otcova sestra len zopakovala, že má obavu o zdravotný stav maloletého, ktorý by mal byť ovplyvnený snahou matky sa s ním stykať. Tak to však bolo aj v čase, keď podávala pôvodný návrh na nariadenie neodkladného opatrenia. Otcova matka v novom návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia nespresňuje, k akým významným skutkovým zmenám došlo po tom, čo bol jej skorší návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietnutý. Z návrhu sa môže najvyššie javiť, že by takou skutočnosťou podľa otcovej sestry mohol byť opakujúci sa stav, keď sa matka naďalej domáha vydania maloletého. Takýto (opakujúci sa) stav však *ipso facto* nemôže byť zmenou okolností (a teda vôbec už nie zmenou významnou). Odvolací súd zastáva názor, že ide o trváci stav, ktorý samotný nemôže byť dôvodom, aby sa o rovnakom návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia (neskôr) meritórne rozhodovalo. V takom prípade by bol § 329 ods. 1 CSP neprimerane široko uplatniteľný, čo by viedlo k opätovnému prehodnocovaniu právoplatne rozhodnutých, teda záväzných a zásadne nezmeniteľných vecí (§ 226 CSP) na základe nových návrhov účastníkov, ktorí s výsledkom skôr skončeného konania z nejakého dôvodu neboli spokojní.

31. Keďže prekážku veci právoplatne rozhodnutej nemožno odstrániť, odvolaciemu súdu nezostalo nič iné, než konanie o návrhu otcovej sestry na nariadenie neodkladného opatrenia podľa § 161 ods. 2 CSP zastaviť (výrok II).

32. Rovnako, ako vo veci 25Co/23/2021 (uznesenie odvolacieho súdu z 25.06.2021) považuje odvolací súd za vhodné poznamenať na záver, že aj dieťa má právo na výchovu a starostlivosť zo strany rodiča a právo na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s ním (§ 24 ods. 5 z. č. 36/2005 Z. z.). Tieto práva musí rešpektovať aj ten, v čej osobnej starostlivosti sa maloletý nachádza,

v danom prípade otcova sestra. Maloletý má právo na zachovanie a rozvíjanie rodičovských väzieb a v tomto mu nesmie byť bránené. Vzhľadom na to, že je pravdepodobné, že stavy strachu sú u maloletého spojené s náhlymi zmenami prostredia, je vhodné, aby sa vzťah matky s maloletým obnovoval postupne, pod dohľadom odborníka. Na tento účel je potrebné, aby sa účastníci dohodli na styku matky s maloletým v primeranom rozsahu, aby tak mohol aj maloletý predvídať, kedy a kde sa bude styk uskutočňovať. Pokiaľ účastníci nebudú schopní dospieť k dohode v tejto podstatnej veci, matke nič nebráni žiadať o úpravu styku s maloletým súd.

33. Čo sa týka trov konania, konanie o vo veciach starostlivosti súdu o maloletých je konaním, v ktorom v zmysle § 52 CMP platí generálna klauzula, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Ich náhrada prichádza do úvahy vtedy, ak niektorý zo subjektov zavinil trovy konania, ktoré by inak neboli vznikli (§ 53 CMP), alebo aj vtedy, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé (§ 54 CMP). Pretože podmienky pre prelomenie generálnej klauzuly nevyšli v konaní najavo, o trovách konania rozhodol odvolací súd v zmysle cit. § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu (výrok III).

34. Toto rozhodnutie prijal senát pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie,

lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).